

KSK-notat nr.: 68/2014 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Tenneelva Fallrettseigarlag / Tenneelva kraftverk	
	Møre og Romsdal / Vanylven	
Fylke/kommune:	kommune	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	:
Saksbehandler:	Tor Carlsen	:
Dato:	02.09.2014	
Vår ref.:	200904547-35	

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Søknad om tillatelse til bygging av Tenneelva kraftverk i Vanylven kommune i Møre og Romsdal

Innhold

Sammendrag.....	1
Vanylvenpakken.....	3
Søknad.....	4
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering.....	10
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	17
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven.....	18
Vedlegg	21

Sammendrag

NVE har foretatt en samlet behandling av seks søknader om småkraftverk og tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de seks søknadene i Vanylven og Vågsøy kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

Tenneelva Fallrettseigarlag søker om å få konsesjon til å utnytte et fall på 407 meter fra inntaket på kote 535 ned til kraftstasjonen på kote 128. Vannveien blir en kombinasjon av 400 meter lang

retningsbort tunnel og 650 meter lang nedgravd rørgate. Det er søkt om å bygge en 1350 meter lang vei til inntaket. Middelvannføringen er beregnet til 484 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 970 l/s. Kraftverket til ha en installert effekt på 3,4 MW og vil produsere omtrent 10,3 GWh i et middels år.

Vanylven kommune er positiv til tiltaket forutsatt at anleggene utføres skånsomt slik at de ikke reduserer landskapsrommet. **Fylkesmannen i Møre og Romsdal** kan akseptere tiltaket forutsatt at det gjennomføres med vannvei i tunnel, uten vei til inntaket og med tilstrekkelig minstevannføring. **Møre og Romsdal fylkeskommune** krever at det utføres arkeologiske undersøkelser ved inntaksområdet. **Naturvernforbundet i Møre og Romsdal** er imot tiltaket på grunn av virkningene for kulturlandskapet og for fossen. De mener at dersom det gis konsesjon må inntaket bygges veiløst.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 10,3 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2011-13) har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Tenneelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap er imidlertid vektlagt. NVE mener en utbygging uten permanent vei til inntaket vil gi en sterk reduksjon i de negative virkningene for landskapet. Under forutsetning av at de avbøtende tiltakene blir gjennomført mener NVE at de negative virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Tenneelva fallrettslag tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Tenneelva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Vanylvenpakken

NVE har foretatt en samlet behandling av 6 søknader om småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner. De respektive *bakgrunn for vedtak*-notatene for de seks søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene referert til under fellesnavnet Vanylvenpakken. Tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk er behandlet samtidig med Vanylvenpakken.

Søker	Kraftverksnavn	Notat	Produksjon (GWh)	Effekt (MW)
Høgelida Kraftverk SUS	Høgelida kraftverk	KSK-notat nr.: 66/2014	5,4	1,3
Myklebust Sameige	Helgåa kraftverk	KSK-notat nr.: 67/2014	5,87	2,5
Tenneelva Fallrettseigarlag	Tenneelva kraftverk	KSK-notat nr.: 68/2014	10,3	3,4
Småkraft AS	Brandefjellet kraftverk	KSK-notat nr.: 69/2014	13,6	5,0
Småkraft AS	Sørdalselva kraftverk	KSK-notat nr.: 70/2014	8,23	2,7
Småkraft AS	Kasseelva kraftverk	KSK-notat nr.: 71/2014	8,2	2,3

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Det kom én innsigelse til én av sakene i Vanylvenpakken. Fylkesmannen i Møre og Romsdal fremmet innsigelse til Brandefjellet kraftverk. Det ble avholdt et innsigelsesmøte med Fylkesmannen den 9.10.2013. Fylkesmannen valgte å opprettholde innholdet i sin innsigelse også etter møtet.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved fem av de omsøkte tiltakene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Høgelida, Helgåa, Tenneelva, Sørdalselva og Kasseelva kraftverk. For Kasseelva kraftverk har NVE gitt tillatelse til alternativ B. NVE mener ulempene ved bygging av Brandefjellet kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for dette kraftverket.

NVE mener at bygging av permanent vei til Tennvatnet og til inntaket til Helgåa vil medføre store landskapsinngrep og har dermed satt krav om at inntakene skal driftes veiløst. NVE mener en utbygging av Kasseelva kraftverk etter alternativ A ville gi store konflikter med biologisk mangfold, og har gitt tillatelse til alternativ B.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 34 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Tenneelva Fallrettseigarlag, datert 15.1.2013:

«Søknad om konsesjon for bygging av Tenneelva kraftverk

Tenneelva Fallrettseigarlag ønsker å nytte vassfallet i Tenneelva i Vanylven kommune i Møre og Romsdal fylke, og søker med dette om følgende løyve:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om løyve til:

- Å bygge Tenneelva kraftverk.
- Det vert ikkje søkt om regulering av vasstand eller overføringar

Etter energiloven om løyve til:

- Bygging og drift av Tennelva kraftverk, med tilhøyrande koplingsanlegg og kraftliner som skildra i søknaden»

Tenneelva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG

Nedbørfelt	km ²	4,48
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	15,26
Spesifikk avrenning	l/(s/km ²)	108
Middelvannføring	m ³ /s	0,484
Alminnelig lavvannføring	l/s	29
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	56
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	25
Restvannføring	l/s	55

KRAFTVERK

Inntak	moh.	535
Magasinvolum	m ³	600
Avløp	moh.	128
Lengde på berørt elvestrekning	m	1000
Brutto fallhøyde	m	400
Gjennomsnittlig energiekvivalent	kWh/m ³	0,7
Slukeevne, maks	m ³ /s	0,97
Minste driftvannføring	m ³ /s	0,04
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	29
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	29
Tilløpsrør, diameter	mm	700
Tunnel, diameter	mm	700
Tilløpsrør, lengde	m	650
Tunnel, lengde	m	400
Installert effekt, maks	MW	3,4
Bruktid	timer	3310

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,1
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	6,2
Produksjon, årlig middel	GWh	10,3

ØKONOMI

Utbyggingskostnad*	mill.kr	27,1
Utbyggingspris	kr/kWh	2,63

* Verdiene for kostnader er ikke justert til dagens prisnivå og ikke oppdatert for ekstra kostnader for endrede planer hvor deler av vannvei legges i tunnel.

Tenneelva kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	3,8 MVA
Spenning	690V

TRANSFORMATOR

Ytelse	4,0 MVA
Omsetning	690V / 22 kV

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	75 m
Nominell spenning	22 kV
Luftlinje el. jordkabel	Jordkabel

Om søker

Tenneelva Fallrettseigarlag er søker for tiltaket. Det er planlagt å stifte selskapet Tenneelva Kraftverk AS som vil forestå utbygging og drift av kraftverket. Selskapet er et privat aksjeselskap eid av de grunneierne som har fallretter i prosjektet.

Beskrivelse av området

Utbyggingsområdet ligger i Norddalen i Vanylven kommune i Møre og Romsdal. Tenneelva (vassdragsnummer 093.3A6) har utløp i Norddalselva som videre har utløp i innerst i Syvdsfjorden. Hoveddalføret i Norddalen er en typisk U-forma dal.

Nedbørfeltet rundt Tennevatnet, Stordalen, Feirdalen og Trongedalen er et åpent fjellparti med høyeste topper rundt og i overkant av 1000 moh. Tennevatnet dekker bunnen i dette dalføret. Det er ei hytte og to naust ved vannet, og ei kraftlinje fra Dalsfjorden til Syvde går gjennom denne dalen og krysser fjellsida under fossen i Tenneelva.

Elva renner i et nær sammenhengende fossefall i et markert, men ikke spesielt dypt fossegjel. Elva renner stort sett på reinspylte berg. På nordsida av fossegleiet er det stort sett bratte sva inn mot fossene, bare avbrutt av noen få, bratte bruddkanter. På sørsida er gjelkanten stort sett hammere og bruddkanter. I nedre deler av elva er det gjort en del flomforebyggende arbeid og kanalisering.

Teknisk plan

Endringer i prosjektet ble sendt til NVE gjennom brev av 14.5.2013, 23.5.2013, 20.6.2013 og 28.6.2013. De nye planene går ut på å benytte retningsstyrt boring av tunnel i øvre deler av vannveien istedet for rørgate i dagen. De vil også flytte inntaket litt nærmere Tennvatnet enn det som var presentert i opprinnelig søknad. Kraftstasjonen plasseres på sørsiden av Tenneelva i stedet for nordsiden. NVE presenterer og forholder seg kun til de reviderte planene.

Reguleringer

Det er ikke planlagt regulering av Tennevatnet.

Inntak

Det er planlagt betongdam nedenfor utløpet av Tennevatnet på kote 535. Dammen vil få en lengde på omtrent 10 meter.

Vannvei

Vannveien er planlagt som retningsstyrt boring fra inntaket og ned til kote 320. Deretter er det planlagt nedgravd rørgate til kraftstasjonen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil ligge rett sør for snuplassen ved brua over til Gardsgarden omtrent på kote 128. Det vil installeres en peltonturbin. Kraftstasjonen skal utformes med hensyn til både støydemping og lokal byggeskikk.

Nettilknytning

Nettilknytning vil bygges under områdekonsesjon til Tussa Nett AS. Det må legges en 75 meter lang jordkabel.

Veier

Det må anlegges omtrent 1350 meter ny veg fram til inntaket. Denne er planlagt som traktorveg klasse 4 med vegbredde 4,5 meter.

Arealbruk

Søknaden skisserer et arealbehov for omtrent 24 dekar i anleggsfasen og omtrent 9 dekar permanent.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket ligger i LNF område

Samlet plan (SP)

Tenneelva er behandlet i Samlet plan for vassdrag, i vassdragsrapporten *Prosjekter i Vanylven* (1986). Prosjektet ble plassert i kategori II, men ble flyttet til kategori I i brev fra Direktoratet for naturforvaltning datert 29.3.2004.

I vassdragsrapporten presenteres prosjektet *386-01 Tenneelv kraftverk*. Det har en ytelse på 2,2 MW. Med en slukeevne på 0,94 m³/s og en brutto fallhøyde på 406 meter ble midlere årsproduksjon beregnet til 9,8 GWh. Inntaket skulle etableres i Tennvatnet, og det skulle bygges en betongdam ved utløpet. Vannet skulle reguleres ved å senke det én meter, og det er oppgitt et magasinivolum på 1,1 Mm³. NVE vurderer det slik at dette prosjektet er en miljøtilpasset versjon av SP-prosjektet, og heller ikke til hinder for en eventuell senere regulering. NVE har derfor vedtaksmyndighet.

Inngrepsfrie områder (INON)

En utbygging etter omsøkt plan vil medføre bortfall av 0,7 km² INON sone 2.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området i 12.6.2013 sammen med representanter for søker, kommunen og Naturvenforbundet i Møre og Romsdal. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Vanylven kommune har i brev av 4.6.2013 gitt følgende uttalelse:

«Vanylven kommune oppmodar NVE til å stille krav til skansam opparbeiding av anlegga, slik at fjernverknaden av landskapsrommet ikkje vert vesentleg ringare enn det er i dag.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i brev av 27.5.2013 gitt konkludert med følgende uttalelse:

«Fylkesmannen vil klart rå ifrå den omsøkte utbygginga av Tennelva pga dei landskapsmessige verknadene av tiltaket. Skal ein eventuelt gå vidare med utbyggingsplanar må ein sjå på løysingar med fullprofilboring. Da kan ein unngå røyrgate i dagen og skjemmaande vegbygging i den bratte fjellsida. Det vil uansett vere viktig med ei monaleg minstevassføring ut frå landskapsmessige omsyn.»

Møre og Romsdal fylkeskommune har i brev av 24.5.2013 gitt følgende uttalelse:

«Det vert ikkje kravd arkeologisk registrering knytt til konsesjonssøknad i nedre deler av planområdet, men vi minner om at dersom ein under arbeid kjem over noko som kan vere freda kulturminne frå mellomalder eller eldre, pliktar ein å stogge arbeidet og ta kontakt med oss for avklaring jfr kulturminnelova § 8 andre ledd.

Pga inntak høgt opp vil det vere behov for ei mindre arkeologisk registrering jfr kulturminnelova § 9, knytt til dei øvre områda ved inntak, øvre rørgate og øvre del mellombels anleggsveg. Dette pga at det i fjellområda Vanylven-Volda er framkome moglege fangsttilknytte fornminne som kan ha svært høg alder. Det vil vere ein føremon om dette vart samkøyrte for dei aktuelle kravfiverka. (...)

Møre og Romsdal fylkeskommune som vassregionmynde har følgjande samla innspel til utbygging av seks småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommune:

- Vassdrag som skal byggast ut, må ha tilstrekkelege naturfaglege undersøkingar slik at dei kan bli klassifisert etter vassforskrifta sine krav. Berre på den måten kan ein vurdere om ein oppfyller krava i vassforskrifta § 12.

- Saksbehandlinga av søknadene må samordnast med tiltaksanalysearbeidet i Søre Sunnmøre vassområde.

- Ein ber om at det blir retta særskilt fokus på dei anadrome elvestrekningane, slik at kraftutbygginga ikkje er til hinder for vandring, reproduksjon og levesett for laks og sjøaure. Ein må her også sjå på sumverknad av eventuell påverknad/reduksjon av laks- og aurebestanden i området.)

Planfagleg merknad

Vanylven har i lengre tid arbeidd med framlegg til ny kommuneplan. Kommuneplanarbeidet har i stor grad fokusert på reiseliv, og det ligg inne framlegg til store areal avsett til fritidsbustader både på fjell og langs sjøen. Det er viktig at utbygging av småkraftverk vert drøfta i høve denne reiselivssatsinga, slik at ein ivaretek dei sentrale landskapskvalitetane i kommunen. Estetisk utforming av anlegga vil vere sentralt, og særskild det å unngå store synlege sår i landskapet. Når det gjeld sjølve bygnadane som skal oppførast bør det også leggest stor vekt på utforming og plassering av desse i høve landskap og eventuell tilgrensande busetnad.

Konklusjon

Vi viser til merknadane ovanfor, og vonar at det vert lagt særskilt vekt på å drøfte utbygginga i høve reiselivssatsinga til kommunen. Kunnskapsgrunnlaget må tilfredsstille vassforskrifta sine krav i § 12 og ein må ha særskilt fokus på andadrome elvestrekningar.

Det er krav om arkeologisk registrering enkelte stader, og vi ber dykk vere særskilt merksam problemstillingar knytt til kulturminne av ulik art.»

Tussa Nett AS sier følgende i brev av 20.3.2013:

«Tennelva kraftverk vil produsere effekt inn mot Åmela transformatorstasjon. Dersom Tenneelva saman med annan planlagd produksjon skal mate effekt inn mot Amela kan det bli nødvendig å forsterke 22 kV nettet frå Aksnes til Åmela, totalt 7,6 km. I regionalnettet må ein fmne løysingar for 66 kV nettet ut frå området. Løysningane vil vere dei same som for innmating frå dei andre kraftverka i Vanylven. (...)

Brandefjellet, Helgaa, Kasseelva, Sjørdalselva og Tenneelva kraftverk vil mate inn i Tussa Nett sitt 22 kV nettet enten under Åmela eller Åheim transformatorstasjon, avhengig av nettdeling og kor mange av dei planlagde kraftverka som blir realisert. Ut frå begge desse transformatorstasjonane går det 66 kV linjer vidare til SFE Nett sitt regionalnett i Sogn og Fjordane og vidare mot sentralnettet i Leivdal/Åskåra.

I Vanylven er det mange planar om bygging av nye kraftverk i tillegg til dei som har søkt konsesjon. I tillegg er det søkt om konsesjon for bygging av 2 kraftverk i Volda (Dravlaus og Vassbakke) som også vil produsere effekt inn i same nettområdet. I følge Statnett er det ikkje kapasitet i sentralnettet mellom Ørskog og Aurland til å ta i mot meir ny småkraftproduksjon. Når 420 kV leidning Ørskog-Fardal er ferdig, vil det vere kapasitet i sentralnettet til å ta i mot meir småkraftproduksjon. 420 kV leidning Ørskog-Fardal er planlagd ferdig i løpet av 2015.

Utrekningar med dagens produksjon og all planlagd produksjon viser at det ikkje er kapasitet i dagens distribusjons- og regionalnett til å ta i mot all ny småkraftproduksjon. Dersom alle planlagde småkraftverk blir bygd ut, vil det bli nødvendig med omfattande nettforsterkningar. Totalt må 18,5 km 22 kV nett mellom Syvde og Åheim oppgraderast og 7,6 km 22 kV nett mellom Åmela og Aksnes. I tillegg må ein skifte ut transformatoren i Åheim.

I regionalnettet må ein auke kapasiteten i 66 kV linjene ut frå Åmela/Åheim til Eid eller til Bryggja for å få nok kapasitet til alle nye planlagde småkraftverk. Dersom ein oppgraderer 66 kV linjenettet ut frå området, vil det også vere behov for å auke transformatorkapasiteten i Leivdal og /eller Bryggja.»

Istad Nett AS sier i brev av 25.3.2013 at de støtter Tussa Nett AS sin høringsuttalelse.

Direktoratet for mineralforvaltning har ingen merknader.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal har i et brev av 22.5.2013 uttalt:

«Å legge ei røyrgate i dagen i ei så eksponert strekning er ikkje akseptabelt. Heller ikkje framføring av veg i det bratte og delvis opne fjellterrenget.

Både røyrkata, vegen og inntakskonstruksjonen vil vise godt i landskapet sett frå fjellområda vest og sør for Nordalen.

Plasseringa av stasjonen, med tilførselsveg, vil gripe forstyrrende inn i kulturlandskapet med beitemarkar og steingardar.

På turkart Vanylven er to turruter merka forbi inntaket til det omsøkte kraftverket, noko som aktualiserer tapet av INON-området som reguleringa grip inn i.

Tapet av reint målbare biologiske kvalitetar er ikkje det som veg tyngst i vår vurdering av denne søknaden. Fossen og landskapet veg tyngre. J.fr NVE rapport 2-2010 om vegbygging og visuelle fossefall.

Vi vil rå frå at Tenneelva kraftverk får konsesjon.»

Ålesund og Sunnmøre Turistforening støtter Naturvernforbundets sin uttalelse.

Aksnes utmarkslag har i brev av 22.5.2013 kommentert at så lenge deres rettigheter ikke berøres og Tennevatnet ikke reguleres, så har de ingen merknader til søknaden.

Inge Brudevoll og Jon Reidar Nordal opplyser i brev av 10.5.2013 at det må opprettes et driftsselskap som står ansvarlig for kraftverket og at Tenneelva fallrettseigarlag kun skal leie ut fallet til et slikt selskap.

Tenneelva Fallrettseigarlag har i brev av 5.6.2013 kommentert de innkomne høringsuttalelsene. I dette brevet varsler de at de vil komme med endringer i planene. Det kommer også frem av svaret at de aksepterer at det må utføres kulturminneundersøkelser før en eventuell utbygging, og at de har planer om å tilpasse bygninger og installasjoner for å begrense virkningene for landskap og nærmiljøet.

Tilleggsopplysninger

Endringer i prosjektet ble sendt til NVE gjennom brev av 14.5.2013, 23.5.2013, 20.6.2013 og 28.6.2013. Det er de reviderte planene som er presentert i teknisk plan i dette dokumentet.

Jon Reidar Nordal har i brev av 3.6.2013 opplyst om at kraftstasjonen er planlagt i et rasfarlig område.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 4,48 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 484 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 7,3 % og nedbørfeltet har ingen breer. Avrenningen varierer fra år til år med flommer hele året. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 56 og 25 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 29 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 970 l/s og minste driftsvannføring 40 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 29 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 68 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon. Det vil være en restvannføring på omtrent 155 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 55 dager i et middels vått år. I 61 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 55 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne og minste driftvannføring vil frata mye av vassdragets naturlige dynamikk og vannføring, men at konsekvensene vil være akseptable ved en eventuell utbygging av Tenneelva kraftverk.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Vi har kommet frem til omtrent 10 prosent høyere kostnader enn søker. Dette er innenfor kostnadsgrunnlagets usikkerhetsmarginer.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Tenneelva ligger innerst i Norddalen som ligger ved tettstedet Syvde innerst i Syvdsfjorden. Tenneelva går i svært bratt terreng fra inntaket ved Tennevatnet og ned i dalen. Elva går nærmest i et sammenhengende fossefall eller fossestryk. I den nedre delen nær kraftstasjonen flater terrenget litt ut. Her deler elva seg i flere små løp med holmer. I nedre deler av elva er det gjort omfattende arbeid med flomvoller og kanalisering av elveløpet for å sikre dyrket mark. En utbygging av Tenneelva kraftverk vil redusere INON sone 2 med 0,7 km².

Fylkesmannen i Møre og Romsdal var sterkt imot de opprinnelige planene for Tenneelva kraftverk på grunn av virkningene for landskap. De oppfordret søker til å endre planene til fullprofilboring uten bygging av vei til inntaket og med høyere minstevannføring. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal har også uttalt at vei til inntaket vil være uakseptabelt og at fraføring av vann i fossen vil være en så stor påvirkning på landskapet at søknaden må avslås. Møre og Romsdal fylkeskommune peker på at Vanylven kommune har en kommuneplan som i stor grad fokuserer på reiseliv og som planlegger å utvide antallet fritidsboliger. Fylkeskommunen mener at det er viktig at småkraftutbygging ikke reduserer landskapskvalitetene i kommunen ved å danne store synlige sår. Søker har fulgt deler av oppfordringene fra høringspartene og endret planene til boret tunnel i de øverste delene av vannveien. Søker sier også at de kan akseptere en høyere minstevannføring av landskapshensyn, men de opprettholder søknad om vei til inntaket.

NVE mener at Tenneelva ligger i et område med store lokale landskapskvaliteter og at det dermed er viktig å begrense de visuelle virkningene av en eventuell utbygging. I de reviderte planene for kraftverket er det tatt mange hensyn for å begrense landskapsinngrepene. NVE mener en utbygging med hele eller deler av vannveien i tunnel og uten vei til inntaket vil være en viktig forutsetning for å

kunne gi konsesjon til tiltaket. Eksisterende veier kan da benyttes for å frakte borutstyr opp til tunnelpåhugg. NVE mener det vil være en stor fordel om tunnelpåhugg og riggområdet for tunnelboring legges nær den eksisterende veien. Her er det allerede opparbeidet fyllinger og skjæringer som kan benyttes. Med disse justeringene i planene mener NVE at virkningene av landskapsinngrepene kan reduseres til et akseptabelt nivå slik at virkningene for landskap ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Minstevannføring vil være et viktig avbøtende tiltak og vil bli vurdert i vilkårene dersom det gis konsesjon til tiltaket.

Alle prosjektene i Vanylven og Vågsøy kommuner er plassert innenfor landskapsregionen *Ytre fjordbygder på Vestlandet*. Denne regionen strekker seg fra Romsdalsfjorden i nord til Ryfylke i sør. Kjennetegnet ved denne landskapsformen er det mer åpne preget med vide fjordtrekk og lavere horisont mot vest. For Sunnmøre spesielt er de innerste fjellområdene preget av istiden. Høye og steile bergvegger er vanlig. Ut ifra plasseringen av de seks prosjektene har vi valgt å se landskap og friluftsliv felles for de fire prosjektene som ligger i nærheten av tettstedet Syvden. Dette gjelder Brandefjellet, Tenneelva, Helgås og Sjørdalselva. Av viktige landskapselement skiller fossene ved Brandefjellet seg spesielt ut i Vanylvenpakken. Tre av fossene er godt eksponert langs Syvdsfjorden, fra Eidså via tettstedet Syvden og et godt stykke videre inn i Norddalen. Det er fossene i Årdalselva og Bruelva, som danner dette særmerkede trekløvet. Tenneelva derimot ligger innerst i Norddalen og er ikke synlig fra dalbunnen før man kommer helt innerst i dalen. Sjørdalselva ligger innerst i Sjørdalen. Veien opp til skianlegget snor seg på vestsiden av elva. Elva i seg selv er lite synlig som landskapselement. Ved inntaksområdet er det laget en stor fylling som fungerer som parkeringsplass for skianlegget. Elva er synlig i nedkant av skrenten. Helgås ligger også godt inni et dalføre hvor man må inn til nedkanten av elva for å se fossen. Møre og Romsdal fylkeskommune har utarbeidet en oversikt på sine nettsider over turer og turområder som er tilgjengelige i fylket. Hos fylkeskommunen er det registrert 46 fotturer, 8 skiturer og 6 sykkeltrur i Vanylven. Områdene sør for tettstedet Syvden skiller seg ut som det viktigste turområdet i kommunen. I dette området er søknadene til Helgås og Sjørdalselva kraftverk lagt. Brandefjellet og Kasseelva ligger i periferien av dette turområdet. Tenneelva er oppført med noen skiturer i nærheten, mens Høglida ikke har turforslag verken i Møre og Romsdal eller i Sogn og Fjordane. NVE mener at virkningene av fraføring av vann i forbindelse med Brandefjellet kraftverk vil være det største bidraget til samlet belastning for landskapet innerst i Syvdsfjorden. Virkninger for landskap og friluftsliv vil være viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet og for fastsetting av avbøtende tiltak for Brandefjellet, Tenneelva, Helgås og Sjørdalselva kraftverk.

Naturmangfold

De omsøkte prosjektene i Vanylvenpakken vil kunne berøre 10 naturtypelokaliteter regnet som viktige etter DN's håndbok 13. Naturtypene er bekkekløft, fossesprøytsoner, gråor-heggeskog, kystmyr, hagemark, gammel lauvskog og en viltbiotop.

Kraftverk	naturtype	lokalitetsnavn	verdisetting
Brandefjellet	bekkekløft	Årdalselva	B
	2 fossesprøytsoner	Bruelva	C
Helgås	gråor-heggeskog	ikke navnsatt	ikke verdisatt
Sjørdalselva	kystmyr	Gamlesetra	A
	hagemark	Sjørdalen	B
	fossesprøytsoner	Sjørdalselva	C
Kasseelva	gammel lauvskog	Kasseelva	C
	kystmyr	Hellebust	B
Høglida	viltbiotop	Movatnet	A

Videre er følgende rødlistearter registrert i influensområdene til kraftverkene:

Kraftverk	art	rødlistekategori
Brandefjellet	rød honningvokssopp	VU
Tenneelva	strandsnipe	NT
	fiskemåke	NT
	stær	NT
	oter	VU
	gaupe	VU
Helgaa	gaupe	VU
	oter	VU
Kasseelva	flatsaltlav	VU
Høgelida	storlom	NT
	ål	CR

I det meste av fallstrekningen går Tenneelva i et markert, men grunt fosseggel. Her er stort sett bratte sva og renspylt berg langs elvekanten. I biomangfoldrapporten som følger søknaden var det ingen områder som ble vurdert til å oppfylle kravene til avgrensing av verdifulle naturtyper etter DNs håndbøker 13 og 15.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal savner en faglig vurdering av hvorfor det ikke er avgrenset en gråor-heggeskog i prosjektområdet når det er beskrevet et område med mye hegg i rapporten. De savner også en nøyere undersøkelse og diskusjon av avgrensing av naturtypen bekkekløft/bergvegg. NVE legger her til grunn de faglige vurderingene gjort i biomangfoldrapporten som følger søknaden. I rapporten er området vurdert til ikke å oppfylle kravene etter DNs håndbok 13 for avgrensing av viktige naturtyper.

Norddalsvassdraget er leveområde for fossefall og strandsnipe. NVE mener redusert vannføring i Tenneelva vil føre til en viss reduksjon i bestandene av bunndyr og vannlevende insekter og dermed redusere mattilgangen for fossefall og strandsnipe. NVE mener at med tilstrekkelig minstevannføring og oppsetting av rugekasser for fossefall vil en eventuell utbygging ha begrensede og akseptable konsekvenser for vanntilknyttede fugl.

Anadrom fisk

Norge har et spesielt internasjonalt ansvar for å opprettholde levedyktige bestander av anadrome laksefisk. Noen av de største utfordringene for anadrome arter er redusert vannføring på berørt strekning og raske dropp i vannmengde der fisk, yngel og egg lever. Tilstrekkelig vanndekket areal og langsomme vannstandsendringer er blant de viktigste suksessfaktorene for at anadrom fisk skal kunne gjennomføre en vellykket livssyklus. I OEDs retningslinjer står det følgende:

«i vassdrag med bestander av sjøvandrende fisk (vil det) være viktig å legge vekt på tilpasninger/avbøtende tiltak».

Vassdrag med anadrom fisk uten vesentlig fiskeinteresse regnes for å ha middels verdi. I anadrome vassdrag der det også er fiskeinteresser gis vassdraget stor verdi.

Brandefjellet og Helgaa kraftverk er de prosjektene i Vanylvenpakken som berører anadrom strekning mest. Flere av de andre prosjektene i pakken vil også kunne påvirke anadrom fisk da utløpene vil ligge rett oppstrøms eller ved vandringshinderet. Bekkene fra Brandefjellet og Tenneelva renner alle ut i den lakseførende Norddalselva. Disse to søknadene vil bli vurdert samlet for dette temaet. Søralselva og Helgaa ligger i det anadrome Myklebustvassdraget. Disse prosjektene er også naturlig å se samlet.

Kasseelva er plassert 2,7 km ovenfor det naturlige vandringshinderet i Gusdalselva. Fylkesmannen har antydnet at det muligens blir laget en laksetrapp ved dette hinderet for at fisken skal kunne bruke strekningen ovenfor. Hvor det nye vandringshinderet blir er ikke fastslått. Det er mulig fisken vil trekke helt opp mot Kassefossen. Høgelida er en av de øverste innløpsbekkene til Maurstadelva, som er et anadromt vassdrag. Utløpet av kraftverket er tenkt lagt ved vandringshinderet.

I lakseregisteret til Miljødirektoratet regnes i dag den anadrome strekningen opp til utløpet av Kvitla i Norddalselva, selv om det fysiske vandringshinderet ligger flere kilometer lengre inn i dalen. Ved utbyggingen av Åmela kraftverk ble en del av nedbørfeltet til Norddalselva fraført vann. Dette gjør at elva har fått redusert sitt vannvolum kraftig. Middelvannføringen innerst i dalen var opprinnelig på 1,7 m³/s (ifølge beregninger i NVEs lavvannskart), hvor Tenneelva og Høelva bidro med om lag 0,5 m³/s av dette. Anadrom fisk bruker derfor de øvre områdene av Norddalselva mer sporadisk på grunn av dagens lave restvannføring.

Alle elvene som renner ut i Norddalselva har svært bratte fall ned mot dalbunnen, hvor det så flater gradvis ut. For anadrom fisk blir det stadig mindre egnede gyte- og oppvekstområder etter hvert som de beveger seg opp i sideelvene. Vandringshindrene i sideløpene er ikke kartfestet, så netto gyte- og oppvekstareal er ikke oppgitt.

Tenneelva kraftstasjon vil ha utløp fra kraftstasjon som ligger over 3 km ovenfor vandringshinderet for anadrom laksefisk. Siden det ikke er søkt om regulering av Tennvatnet vil det ikke være fare for økt erosjon eller endrede vannstandsforhold i Norddalselva nedstrøms Tenneelva kraftverk.

NVE har vurdert den samlede belastningen for anadrom fisk i Norddalsvassdraget. NVE mener plasseringen av Tenneelva kraftverk ikke er i konflikt med anadrom fisk, da det innerste området i dag er av lav verdi for anadrom fisk. Brandefjellet kraftverk vil fraføre vann fra to av sideelvene til Norddalselva, som ligger nærmere utløpet til Syvdsfjorden, og vil dermed påvirke anadrom fisk i større grad enn Tenneelva. Inngrepene samlet sett er små på tema anadrom fisk, siden fraføringen av vann fra Norddalsvassdraget til Åmela kraftverk allerede har redusert den anadrome strekningen til kun ¼ av det opprinnelige. Påvirkning på anadrom fisk har ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men har vært en del av den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Tenneelva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Fylkesmannen i Møre og Romsdal påpeker at biomangfoldrapportene for Helgaa og Tenneelva er svake. NVE er enige i dette, men mener at med tillegg av informasjonen som er tilgjengelig via offentlige databaser, høringsuttalelsene til saken samt NVEs befaringsav områdene, så er kunnskapsgrunnlaget allikevel er godt nok til å kunne fatte vedtak i sakene. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Tenneelva kraftverk finnes det standsnipe (NT), fiskemåke (NT), stær (NT), fossefall, oter (VU) og gaupe (VU). En eventuell utbygging av Tenneelva vil etter NVEs mening ikke

være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE kan ikke se at påvirkningen fra Tenneelva kraftverk vil ha konsekvenser som går ut over influensområdet eller vil ha konsekvenser for artsbestander eller naturtyper på et høyere regionalt nivå. NVE har også vurdert at den samlede belastningen for anadrom laksefisk ikke vil bli økt ved en eventuell konsesjon til Tenneelva kraftverk. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Kulturminner

Kulturminner og kulturmiljø er i OEDs *Retningslinjer for små vannkraftverk* definert slik:

«Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljøer menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.»

OEDs retningslinjer sier videre at det generelt skal vises varsomhet med inngrep i verdifulle kulturmiljøer og områder med kulturminner. Det kan ikke utføres tiltak som kan skade fredete kulturminner uten tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Det står også at inngrep som bryter med landskapets og kulturmiljøets egenart og verdi, og som kan influere negativt på stedsidentiteten bør unngås.

Vi vil diskutere forholdet til kulturminner og kulturmiljø for de sakene i denne pakken hvor temaet er viet oppmerksomhet i høringsrunden og i forbindelse med konsekvensvurderingene i de aktuelle søknadene. Dette betyr at ikke alle sakene vil bli diskutert like inngående, og noen vil ikke bli vurdert i det hele tatt for dette temaet. Alle kraftverk som får konsesjon vil uavhengig av dette ha med standardvilkår om kulturminner.

Det er i søknaden om Tenneelva kraftverk opplyst at det ikke er kulturminner hverken ved inntaket eller kraftstasjonen og at rørtraseen vil bli lagt slik at den unngår å gjøre skade på kulturminner. Møre og Romsdal fylkeskommune krever at det gjennomføres en arkeologisk undersøkelse av områdene i øvre deler av annleggsveien og rundt inntaket. Grunnen til dette er at det er potensial for fangstilknyttede kulturminner av svært høy alder. Søker har i sin kommentar akseptert dette kravet.

NVE mener at en arkeologisk undersøkelse kan gjennomføres før innsending av detaljplaner dersom det gis konsesjon til kraftverket. NVE mener at siden tiltaket ikke i konflikt med kjente kulturminner og at så lenge vei og inntak ikke vil berøre fangstilknyttede kulturminner, så er forholdet til kulturminner ikke viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet for Tenneelva kraftverk.

Flom, ras og skred

Norddalen er generelt utsatt for stein- og snøras. Tiltaksområdet ligger i aktsomhetsområde for steinsprang og snøskred. Inntaket ligger utenfor aktsomhetsområdet og øverste deler av vannveien vil gå i tunnel. Jon Reidar Nordal mener at kraftstasjonens plassering vil medføre en økt risiko for skade på hans eiendom. NVE forutsetter at kraftstasjonen sikres tilstrekkelig mot ras på lik linje med annen bebyggelse i dalen. Hvis det gis konsesjon til Tenneelva kraftverk vil saken følges opp av NVEs damtilsyn som vil fatte et sikkerhetsklassifiseringsvedtak for dam og rørgate. Her vil det bli vurdert om anlegget utgjør fare for folk eller infrastruktur, og det vil bli pålagt sikringstiltak som står i forhold til faren. NVE mener at forholdet til ras og skred dermed ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet, og kan ivaretas ved tilstrekkelig sikring av anlegget.

Samfunnsmessige fordeler

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. En utbygging av alle de seks omsøkte kraftverkene i Vanylven og Vågsøy kommuner vil til sammen kunne gi 51,6 GWh/år i fornybar energi, noe som gir et gjennomsnitt på 8,6 GWh per kraftverk i et gjennomsnittså. Den gjennomsnittlige produksjonsmengden per kraftverk ligger på produksjonsgjennomsnittet for småkraftverk, som regnes for å være om lag 8-10 GWh per år. Et gjennomsnittskraftverk vil kunne produsere nok energi til 400-500 husstander.

Fordelene ved de ulike prosjektene er større jo mer GWh de produserer, om utbyggingsprisen ikke blir for høy. De omsøkte prosjektene vil gi inntekter til søkerne og grunneiere og samtidig generere skatteinntekter til de respektive kommunene. De seks småkraftverkene vil styrke næringsgrunnlaget og samtidig kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning i området.

En eventuell utbygging av Tenneelva kraftverk vil gi 10,3 GWh i et gjennomsnittså. De samfunnsmessige fordelene ved Tenneelva kraftverk har vært viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Oppsummering

NVE har foretatt en samlet behandling av seks søknader om småkraftverk og tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de seks søknadene i Vanylven og Vågsøy kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Tenneelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap er imidlertid vektlagt. En utbygging uten permanent vei til inntaket vil gi en sterk reduksjon i de negative virkningene for landskapet. Under forutsetning av at de avbøtende tiltakene blir gjennomført mener NVE at de negative virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Tenneelva fallrettslag tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Tenneelva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Tenneelva fallrettseigarlag har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 75 meter jordkabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Tussa nett AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	484
Alminnelig lavvannføring	l/s	29
5-persentil sommer	l/s	56
5-persentil vinter	l/s	25
Maksimal slukeevne	l/s	970
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	200
Minste driftsvannføring	l/s	40

Tenneelva fallrettseigarlag har foreslått en minstevannføring på 29 l/s hele året. Fylkesmannen i Møre og Romsdal mener det må slippes tilstrekkelig minstevannføring for å ivareta elven som landskapselement og som vokseplass for fuktighetskrevede arter. I sitt svar på høringsuttalelsene svarte søker at de vil kunne akseptere en økt minstevannføring til nivået for fempersentilen i sommermånedene.

NVE har i sitt vedtak lagt vekt på de landskapsmessige virkningene av en fraføring av vann i Tenneelva. NVE har også ment at det må slippes tilstrekkelig minstevannføring til å opprettholde biologiske prosesser i elva. Ut i fra NVEs vurdering er det riktig å differensiere på vannføringen i sommer og vintersesongen. Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på **55 l/s** i tiden 1.5 til 30.9 og **25 l/s** resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på 0,2 GWh/år, basert på oppgitt energiekvivalent. Samlet produksjon vil da bli på 10,1 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker Tennvatnets vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet *Forholdet til energiloven*.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	Kraftverket bygges etter endret alternativ som beskrevet i notat av 20.6.13 og 28.6.13. (Se vedlegg 1 og 2).
Inntak	Inntaksdammen skal plasseres i tråd med det som er oppgitt av søker i brevet om justert inntaksplassering datert 28.6.2013 (se vedlegg 2). Nøyaktig plassering kan justeres ved detaljplan dersom det viser seg at inntaket kommer i konflikt med kulturminner. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannveien skal legges som anvist i brev om justert vannvei datert 20.6.2013 (se vedlegg 1) men med en liten justering: Borehull skal flyttes nærmere veien slik at inngrepet reduseres og eksisterende fylling / snuplass ved veien kan benyttes som riggområde. Vannveien skal gå i tunnel i øvre deler (Fra inntaket til omtrent kote 290). Dette kan ikke endres ved detaljplan. Deretter skal vannveien gå som nedgravd rørgate. Dersom søker ønsker å forlenge tunnelen og redusere strekket med nedgravd rørgate, så kan dette godkjennes som del av detaljplanene.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal legges som anvist i brev om justert vannvei datert 20.6.2013 (se vedlegg 1)
Største slukeevne	Søknaden oppgir 970 l/s
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 40 l/s
Installert effekt	Søknaden oppgir maksimalt 3,4 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplan.

Antall turbiner/turbintype	Søknaden oppgir 1 peltonturbin. Antall turbiner og turbintype kan justeres ved detaljplan.
Vei	Midlertidige anleggsveier skal legges som anvist i brev om justert vannvei datert 20.6.2013 (se vedlegg 1). Det skal ikke bygges ny permanent vei til inntaket. Inntaket skal bygges og driftes veiløst.
Annet	Tunnelpåhugget skal legges så nær veien som mulig slik at man kan utnytte eksisterende utfylling og skjæring der hvor veien svinger på kote 290.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

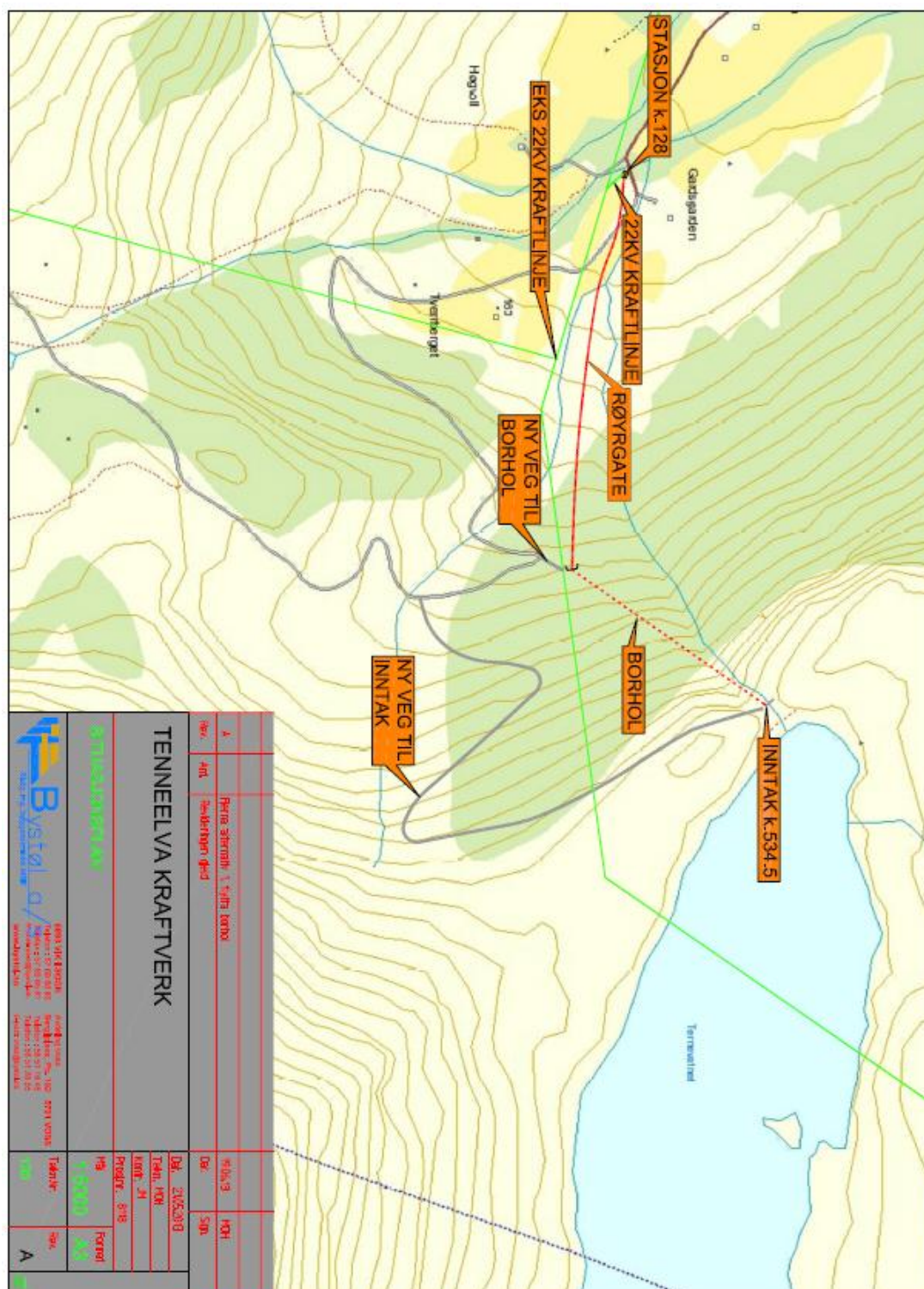
Møre og Romsdal fylkeskommune krever at det utføres kulturminneundersøkelser ved inntaksområdet for å klargjøre om det finnes fangstrelaterte kulturminner som kan komme i konflikt med tiltaket. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg

Vedlegg 1: Kart over utbyggingsområdet

Vedlegg 2: Skisser av planlagt dam og inntak

